

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy hónap . . . 50 K Félévre . . . 220 K
 Egy évre . . . 110 K Egész évre . . . 440 K
NYOLC PÉLDANY ÁRA: 2 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr Komlósy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
DEBRECEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM
INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM

A nagy per

A Tisza-gyilkosság bűnpörének második fejezetéhez ért el a független magyar bíróság s a gyalázatos gaztett végrehajtói közül most a felbujtók és értelmi szerzők fölött fog ítélezni. Ott ülnek a vádlottak padján mindazok, akiknek „forradalmi” szereplése, vagy egyenes biztatása szülte meg a gyilkosság gondolatát és adott öldöklő fegyvert az elvetemült gyilkosok kezébe. Felelni fognak ők is azért a hitvány gyalázatoságot, amellyel egy becsületes keresztyén magyar embernek és egy vezetésre hivatott, lángeszű államférfinak életét kioltották. Felelni és bűnhődni fognak, mert az igazság nem ismer különbséget bűnös és bűnös között és mert voltaképpen ők jóval nagyobb bűnösök, mint azok, akik a gyilkosságot végrehajtották.

De mi úgy látjuk, hogy a vádlottak névsora nem teljes, hogy nem ül a vádlottak padján mindenki, akinek ott kellene ülnie. Hiányzanak onnan elsősorban azok, akik bűnösségük tudatában a külföldön izgatnak és lázítanak ma is a magyarság ellen és okozói annak, hogy szánalmas helyzetünkben sem tudunk igaz jóbarátokat szerezni magunknak. Ők voltak a spiritus rector a „forradalmi” eseményekben, ő körülük folytak le és játszódtak végig a tragikomédia minden változatai. De talán még náluk is bűnösebb a forradalmi sajtó, az „Az Est” és társai, melyek hozsannát harsogtak a rombolásnak és pusztításnak s a destrukció eszméit, a defetizmus érzetét plántálták át a háboruban kimerült és lelki egyensúlyát elvesztett néptömegek lelkébe.

Ezek hiányoznak a nagy per vádlottjai közül. Hogy nincs ott a spiritus rector, az „emigránsok” tábora, az érthető és magyarázható, de miért nincs ott a legfőbb bűnös, aki lovat adott a hazaárulás alá és félrevezette, megtévesztette céltudatos hazugságaival nemcsak a rövidlátó tömegeknek, de még a legjobbaknak lelkét is, — hol vannak az „Az Est” és társai a vádlottak padjáról? Ez a kérdés tolokodott az igazság ajkára a nagy per első fejezeténél, ez tolokodik oda a másodiknál és oda fog tolokodni mindannyiszor, a hány-szor józan gondolkodásu, becsületes magyar emberek között a haza szomorú sorásáról, a nemzet orcapirító meggyalázásáról lesz szó s ahányszor csak azt kell látni és tudni, hogy az erkölcsi igazság elhallgattatásával ez a sajtó tovább játsza nemzetmegtévesztő szerepét.

Minden okunk meg van arra, hogy higgyünk abban, miszerint a felelősség elől még sem fog végleg elmenekülni a destrukció sajtója. Eljön az idő, ha nem holnap, hát holnapután, eljön, mert el kell önnie annak az időnek, amikor az „Az

Est” és szövetséges társai fognak a vádlottak padján ülni. El kell jönnie, mert az igazság a mennybéli Úr Isten földre küldött tisztító tüze, mely nem ismer sem jóbarátot, sem ellenséget, nem néz sem jobbra, sem balra, csak meggy feltartóztatlanul előre — az ég felé. Az igazság nem fogja megtorlás nélkül hagyni a rajta esett sérelmet sem

azok részéről, akik megcsufolták és sárba tiporták, sem azok részéről, akik bármily szempontokból elaludni próbálják!

Hisszük, hogy az lesz igazi, szoros értelemben vett nagy per majd, amelyen egy porbaomlott ezeréves ország és egy önértékében vériséértett, meggyalázott nemzet lesz vádló is, tanu is és bíró is egy személyben!

Handler Gyula bűnperének újrafelvétele

Ma délelőtt lesz az ítélethozatal

Ismeretes, hogy a debreceni kir. törvényszék gyorsított ütés tanácsa Handler Gyulát, a Károlyi korszak kormánybiztását, egészségügyi politikai megbízottat hat évi börtönnel ítélte a kommun alatt elkövetett bűncselekményeiért. Handler ez év elején perének újra felvételét kérte, amit a bíróság el is rendelt. — Ma tárgyalta az újrafelvételi bűnper a törvényszék. Elnök Szuhányi Andor tanácselnök, szavazó bírák: Dávid Samu és Koháry József bírák. A vádhatóságot Gergics Károly kir. főügyész helyettes képviselte, míg a védelmet Dr Hódy Béla ügyvéd látta el.

A tárgyalást igen nagy érdeklődés előzte meg, de csak korlátozott számban becsatolták be a hallgatóságot.

Kévéssel 9 óra után vonul be a bíróság. Handler már a vádlottak padján ül. Vadonatúj ruhában van, meglehetősen jól néz ki, látszik, hogy már jó ideje szabadlábon él.

Az újrafelvételi tárgyalást megnyitóm — hangzik az elnök szava. — Figyelmeztetem a hallgatóságot a csendre. A rendezavarót jogom van kivezetetni, ha pedig a rendezavarás súlyosabb, kifogom ürittetni a termet. Ezután Handler védője, Hódy Béla felemlíti, hogy a törvényszék az újra felvételt a zsarolás bűntettére is elrendelte, de ezt nem látja a kézbesített írásos határozatban. Kéri Bényey Gyula tanácselnök és Bereczky László előadó bíró megkérdezését, esetleg a tárgyalás elnapolását. Gergics főügyész helyettes ellenzi ezt.

A bíróság az elnapolás iránti kérelmet elutasította s a zsarolás bűntettére most nem rendeli el az újrafelvitelt. — A bíróság ezért mellőzi a megjelent Kratochvíl Károly körletparancsnok kihallgatását is.

Ezután Handler személyi adatait veszik fel. 39 éves, rom. katolikus, nős, gyermekei nincsenek, öt elemit és III. ipariskolát végzett, büntetve volt már igazgatásért 1905-ben államfogházra, nyomtatvány utján elkövetett rágalmazás vétségéért pedig pénzbüntetésre. A bíróság elrendeli a júniusban hozott ítéletnek és indokolásnak felolvasását, amit Czike Ferenc jegyző olvas fel.

Ezután Handler hosszasan elbeszéli a forradalom előtti és alatti szerepét. 22 éves koráig közműves volt Szombathelyen. 1898. óta tagja a szocialista pártnak, később párttitkár lett. 1910-ben a Munkásbiztosító pénztárnak hivatalnok, később igazgatója lett, majd a Károlyi-korszak alatt kormánybiztos, végül egészségügyi politikai megbízott. 1918. október 31-én tartotta első hazafias szellemű beszédét. November óta a fegyelem fenntartásáért küzdött. Meghíusította a kommunista agitációt s Kozma Lajost ki is akarta zárni emiatt a szocialista pártból.

Elnök: Csak röviden kérem. Tudjuk, hogy politikai népszónok volt s szeret beszédeket

tartani. De itt szakbíró előtt áll, nem esküdték előtt, csak tényeket mondjon.

Handler: Nem célozom hosszú beszédet tartani.

Ezután a tiszadobi garázdálkodásról beszél, majd arról, hogyan mentette meg Rásó főispánt. A kommunisták őt le akarták tartóztatni. A kórház bizalmi testületét feloszlatta. Egyik barátja beakart lépni a vörös hadseregbe. Ne lépj be abba a csűrhebe — mondotta ő már akkor. A tuszok érdekében is eljár. Láng Sándort ki is szabadította. A románok bevonulásuk után internálták, nem a kommun alatti szerepléséért, hanem mivel beárulták, hogy a románok ellen nyilatkozott.

Egy főlörai bevezetés után áttérnek az első újrafelvételi pontra, az izgatás bűntettére. Azért ítélték el első alkalommal, mivel 1919 február 5-én az Arany Bika disztermében Vágó Béla izgató és vérszomjas beszéde után felállott és kijelentette, hogy amit eddig Vági elvtárs mondott, azt mindenben aláírja.

Erre vonatkozólag előadja Handler, hogy ő célzatosan ment el erre a gyűlésre s megállapodott a szocialista munkásokkal, hogy ha ő feláll a helyéről, akkor elkezdene zajongani és lehetetlenné teszik Vágó kommunista agitációját.

Vágó beszéde első részében a szocialista párt program pontjait tárgyalta, mikor ő véletlenül, udvariasságból felállott, amit a munkások jelnek vettek és megzavarták Vágó beszédét s őt kívánták hallani. Erre állott ő fel s mondotta, hogy amit eddig mondott Vágó, azt aláírja, de most beszéljen a kommunizmusról, mit tart erről?

Erre mondta Vágó a vérszomjas beszéde a polgárság lefegyverezéséről s kiirtásáról. Ezt ő ellensúlyozandó ismét felszólt s tompította Vágó beszédének hatását.

A tanuvallomások

Tonhauser Elemér rendőrpáncsnok az első tanu. Egyszer hallotta beszélni Vágót és Handlert. Vágó beszéde a legkomiszabb izgatás volt s Handler kijelentette azután, hogy közte és Vágó között nincs ellentét. Neki annál jobban feltűnt ez, mert Handler előzőleg a rendőroket több ízben fegyelemre intette.

Márk Endre volt polgármester, ugyaszián Bély László ny. főispán vallomását felolvassák. Mindkettő terhelő Handlerre.

Rostkovitz Artur, a „Hajdusági Virradat” szerkesztője elmondja, hogy Vágó beszédét félbeszakították, mire Handler szólalt fel, aki mérsékelni akarta a tömeget. Kijelentette, hogy a végcélban megegyeznek Vágóval, de ő a fokozatos fejlődésnek a híve.

A következő tanu Karay Sándor gimn. igazgató. Október 31-én a Bika erkélyéről hallotta beszélni Handlert, aki ilyeneket mondott: — Üdvözljük az orosz bolsevik testvé-

veket s a kedves francia elvtársakat. Őt is különösen érintette ez a beszéd. Molnár Antal ház tulajdonos jelentéktelen vallomása után **Horváth Imre** előjárásági vezetőt hallgatják ki. Teljesen ugy adja elő a tényállást, mint Handler.

Hatvani Sándor tűzkövés és lakost a fogházból vezetik elő, ahol az izgatásért kapott három évi börtönbüntetést tölti. Megerősíti Handler állítását. Az volt a megállapodás, hogy ha Handler feláll, akkor lehurrogják Vágót, azonban tévedésből előbb kezdtek zajongani, mint kellett volna. Vágó beszédének első része nem volt izgató.

Suhajda Béla bankigazgató elmondja, hogy neki Bély László közvetlenül a gyűlés után elmondta, hogy Vágó milyen vérszomjas beszédet mondott s Handler azt helyeselte.

Kihallgatnak még több újságírókat, akik Handler állítását erősítik meg.

Váratlan fordulat

Ezután **Thonhauer** Elemér rendőrpáncsnek ismét jelentkezik az elnökkel vallomásra. Most, hogy hallotta a többi tanu vallomását, különösen **Harsányi Imrét**, jut eszébe, hogy két ízben volt a gyűlésen. Ugyanis egyszer rövid időre elhagyta a termet. Nincs kizárva tehát, hogy ő Handlernek első és Vágónak második beszédét hallotta. Vágó beszéde az ő polgári felfogása szerint *igaz* volt.

Elnök ezután szünetet rendel el, a tárgyalás folytatását délután félhárom órára tűzi ki.

Szünet utá

Délután háromnegyed háromkor nyitotta meg az elnök újból a tárgyalást. Handler most a lázadás büntetése vonatkozólag hallgatják ki, amit azáltal követelt el, hogy a debreceni orvosoknak a vörös hadseregbe való sorozását rendelte el. Handler hosszú beszédét tart ismét. A vádat tagadja. Sárói-Szabó vöröspáncsnek a 12 tisztiorvosnak a vörös hadseregbe való beosztását követelte. Ő ennek nem tett eleget, hanem összehívta az orvosokat gyűlésre, hogy azok jelöljék ki orvosokat a vörös hadseregbe. Azonban senki sem jelentkezett, mire az orvosgyűlés elhatározta a szavazást, amit az előbb megválasztott három tagu bizottság hajtott végre. Tagadja, hogy ő rendelte volna el a sorozást.

A két vagon löszer elszállítására vonatkozólag azt adja elő Handler, hogy a vagongyárban volt két vagon löszer, amit kiszállított a pályaudvarra s azt egy székely hadosztály vonatjához esatoltatta, nehogy a löszer a románok kezébe jusson.

Elnök: Hová vitték a löszert?

Handler: Püspökladányba.

Elnök: Ki volt ott a páncsok?

Handler: Sárói-Szabó.

Az orvostanuk

Első tanu, **Horváth** Károly dr terhelően vall Handlerre. A márc. 27-i gyűlésen mikor felszólalt, hogy az 1876. XIV. törvény cikk értelmében csak azok az orvosok szavazhassanak, akiknek ki van hirdelve a diplomája, Handler kijelentette, hogy a régi törvények megszűntek. Az április 15-i ülésen, mikor a vérszomjas Hey indítványát 36 szóval elfogadták, ilyeneket mondott Handler: „*Hiába ugrálnak az urak, most diktatura van.*” Április 21-én az orvosgyűlésen Handler rendelte el a sorozást.

Dr **Horváth** Artur törvényszéki orvos szerint szintén Handler rendelte el az orvosok sorozását.

Dr **Gulyás** László kórházi orvos elmondja, hogy Handler megkésve érkezett az ápr. 21-i gyűlésre. Most jövök a direktóriumtól, — mondotta — ott elhatározták, hogy Debrecen az utolsó csepp vérig védelmezik, lehet, hogy utcai harcok is lesznek. Orvosokra van szüksége a vörös hadseregnek. Mikor nem jelentkezett senki, elrendelte a sorozást. Ő erre eltávozott, de délután szuronyos vörösőr jött érte, hogy menjen sorozásra. Őt Tüdős tiszti orvos szobájában sorozták.

Huiray József és **Strélinger** Győző nagyjából ugy adják elő az eseményeket. **Pauchy** Géza dr nem tudja, hogy kinek a rendeletéből sorozott.

Tiszay Zoltán rendőrtisztviselő a debreceni vörös uralom utolsó napján központi ügyelet volt. Kihallgatta Handlernek két telefon

beszélgetését. Az egyikben a vagongyárban levő munició elszállítására adott utasítást, a másikban Vámospércsnek jelentette, hogy az oláh hadsereg már Debrecen határában van, ezért Hajduhadház felé menjenek a vörös katonák.

Hallotta, hogy Püspökladányba is telefonált Böhm Vilmosnak. Kedves Vilikémnek szólította.

Handler: Igen, Böhm Vilmos régi barátom.

Hódy Béla védő a tanuhoz. Célrányosnak és hasznosnak tartotta Handler intézkedéseit, amellyel a várost megakartta menteni a menekülő vörös katonáktól?

Tanu: Igen.

Mikó Lajos elmondja, hogy szó volt a közalkalmazotti besorozásáról. Neki azt tanácsolta Handler, hogy ne lépjen be a vörös hadseregbe, mert az egy csürhe banda.

Még két vádpont

Öt perc szünet után áttér a bíróság két másik vádpont tárgyalására, nevezetesen **Dénes** Lajos főtörzsorvos, az I. számú tartalékkórház páncsokának elmozdítására és a Mentőegyesület szocializálására.

A vádlott minkét vádat tagadja.

Dénes Lajos főtörzsorvos elmondja, hogy

március 25-én kapott egy értesítést, mely szerint, Handler elmozdította. A kórházban tartatlanok voltak a viszonyok.

Handler a tanuhoz: Erőszaknak minősítette az eltávolítást az orvos ur?

Tanu: Nem.

Handler: Talán olyanak, ami főtitkár ur javát célozta?

Tanu: Igen. Handler a körülmények következtében cselekedett.

Barta Gyula elmondja a kórházban uralkodó tarthatatlan állapotokat.

A mentőegyesület szocializálására vonatkozólag kihallgatták **Csöve** Sámuel polgármester helyettes főjegyzőt **Tóth** Emil tanácsnokot, **Derekassy** István orvost, akik megerősítették a vádat. Handler ezzel szemben azt állítja, hogy csak megkeresést intézett a városi tanáchoz és nem utasítást adott.

Az orgazdaságot, nevezetesen hogy fizetést vett fel, beismeri. Megerősítik ezt **Csupó** László főpénztáros és **Kondor** K. főszámvevő is.

Hóly Béla ezután kéri a bizonyítás kiegészítését, több tanu kihallgatását.

Gergely Károly főügyész helyettes ellenzi ezt. A bíróság csupán **Katende** Loránt kihallgatását rendeli el, a főtárgyalás folytatását pedig péntek reggel 9 órára tűzi ki.

Bethlen István a designált miniszterelnök

Az új kormány szombaton mutatkozik be Programja: keresztényen, nemzeti és agrár

Budapest, ápr. 14. Félhivatalosan jelentik: **Teleki** Pál gróf bejelentvén a kormányzóknak az összkormány lemondását, a kormányzó azt elfogadta és megbizta **Bethlen István** gróft az új kormány megalakításával. Bethlen István az erre vonatkozó tárgyalásokat már meg is indította s olyan eredménnyel folytatja, hogy valószínűleg még ma délután részletes előterjesztéseket tehet a kormányzóknak. Az új kormány kinevezésére vonatkozó kéziratok holnap reggel jelennek meg a hivatalos lapban. — **A Bethlen-kormány programja ugyanaz, mint az előző kormányoké volt: keresztényen, nemzeti és agrár**

Budapest, ápr. 14. **Bethlen** István gróf tegnap **Andrássy** Gyulával, nagyatád **Szabó** Istvánnal és gróf **Kieversberg** Kunóval folytatott tanácskozásokat. A Keresztény Nemzeti Egyesülés Pártjának semmi kifogása nincs **Bethlen** gróf miniszterelnökségével szemben, s a párt tagjai rokonszenvesen fogadták vállalkozását.

Budapest, ápr. 14. **Bethlen** István ma délelőtt **Teleki** Pál gróffal folytatott tárgyalásokat, majd a képviselőházba ment, hol kijelentette, hogy a kormány megalakítása simán folyik és eddig komoly akadály nem gördült útjába.

Fényes László a bíróság előtt

A Tisza gyilkossági per főtárgyalása

Budapest, ápr. 14. Tegnap a Friedrich kihallgatásának bevégeztével elrendelt szünet után **Fényes** László kihallgatását kezdte meg a bíróság. Csendőr áll mögötte, ő maga sápadt, pagyon mog van törve és csaknem könyökezik, amikor beszélni kezd. Nem érzi bünyének magát, méltatlan hajszá folyik ellene. Hajlandó összefüggően, részletesen elmondani mindent. Mogismélti a hadbíró előtt annak idején tett kijelentését, hogy nem gyilkos, a bűnözés megnyilvánulásának semmiféle formájában sem. Tisza politikájának ellensége volt a multan épügy, mint az ma is, de egyéneket ő nem gyűlöl. Embert ölni nem volna képes. Hogyan lőtt, vagy lövetett volna Tisza Istvánra? Hiszen Tiszát a legbecsületesebb magyarnak ismerte egész életében.

Már 1918 nyarán megmondta **Károlynak**, hogy nagy bajok vannak, a monarchia bomlási jelei mutatkoznak. Készüljön, mert az ősszel át kell vennie a hatalmat. A galíciai beözönlő zsidókról azt mondta, hogy hihetetlen mérvű antiszemitizmust fognak kiváltani. Kunfióktól óvta **Károlyt**. Tisza kijelentése, mely szerint „elvesztettük a háborút”, bomlasztó hatással volt, ehhez járult, hogy Kunfi agitátorokat küldött a frontra.

Ezután a Nemzeti Tanácsról beszélt, s annak tagjairól. A Nemzeti Tanács nem tüzte ki célul a **Károlyi** elnökséget, az csak eszköz volt. **Károlyi** önzetlenül vállalkozott, bár semmiképen nem volt alkalmas.

Itt a **Fényes** László kihallgatását félbeszakítják s folytatását másnapra halasztja az elnök.

Budapest, ápr. 14. A Tisza-gyilkosság hünperében ma délelőtt negyed 10 órakor folytatták a főtárgyalást. **Fényes** László folytatta tegnap megkezdett vallomását:

— A katonatanácsról október 26-án, vagy 27-én hallottam először. Kijelentem, hogy semmiféle ülésen, semmiféle tanácskozásán részt nem vettem. Én csakis a nemzeti tanács ülésin voltam jelen. Minden igyekezetem az volt, hogy a katonatanácsot leszereljem és megbuktassam. A forradalom éjszakáján **Csernyákot** kerestem, s akkor tűnt föl előttem **Heltai** Viktor. Hogy a katonatanácsot **Károlyi** intencióira alakították-e meg, nem tudom, de hogy a nemzeti tanácsára nem, azt határozottan tudom.

Elnök: Arról nem volt szó, hogy a katonatanács mit csináljon?

Fényes: Azt nem tudom.

Elnök: Állítólag forradalmi célokra alakult, hogy a forradalmi eszméket a kaszárnyákban terjessze.

Fényes: Arról nem tudok. Mi csillapítani akartunk, nem izgatni. A rendőrség csatlakozása katonatanáchoz nagy meglepetés volt számunkra, s jó ideig nem is akartuk elhinni. A katonatanács emberei egyébként fantasztikus és vad terveket eszeltek ki, Igy például egyszer a miniszterelnökségi palotát akarták őszszelni. Alig tudtam szándékukról lebeszélni őket. A fegyvergyári munkások **Landlerrel** és **Kunfi**val élükön sietteték a forradalom kitörését.

— A nemzeti tanács a királyi jogar alapján akart megmaradni, a valóságos perszonáluniót kívánta, valamint a teljes függetlenséget, csak a kormányt akarta megbuktatni. Ezenkívül követelte, hogy a magyar hadsereg a magyar határra hozassék vissza és követelte mindenekelőtt a békekötést.

Elnök: Minden jel arra mutat, hogy a nemzeti tanács a hatalmat akarta megserezni a törvényes faktorokkal szemben.

Fényes: Hogy a nemzeti tanács nevével kik és hogyan éltek vissza, nem tudom, de rámutatok arra, hogy odátodult mindenki, az ő védelmére alá helyezte magát mindenki, — hatalma azonban nem volt neki.

Elnök: Szükségesnek tartom kijelenteni, hogy ehhez a perhez a politikának semmi köze sincsen, ebbe a politika semmiféle formában bele nem szólhat. Azt a gyönusítást tehát, hogy a politika a bíróságra bármiféle befolyást gyakorolna, visszautasítom.

Ezután Fényes az elnök kérdéseire elmondja a lánchídi-esata történetét, majd okt. 31-ről, beszél. Azt hiszi, hogy szökött katonákból álló csőcselék közül állt ki valaki, aki megölte Tisza István grófot. Az elnök aztán Fényesnek, Horváth-Sanóvicsal és Kérivel való ismeretségére tesz fel kérdéseket, majd szünetet rendel el.

NAPI HIREK

Nem valósult meg meg

a keresztyén és nemzeti gondolat, mondta Raffay püspök a Kezdeti Nemzeti Liga mártírjában. Nem valósult meg meg a keresztyén gondolat tartalma: a fietés önzetlenség és a becsületes munka, de nem valósult meg meg a nemzeti gondolat tartalma sem: az izzó honszeretet és szolgálatkész önfeláldozás. Csak jel-szavak ma még a nemzet lelkeben ideálok melyek megvalósításán kell törekednünk. Igaza van a fenkölt lelkületű püspöknek. Az önzellen gondolkodás és a keresztyén szemle-ben végezett becsületes munka, izzó honszeretet és hazafias önfeláldozás bizony még csak fel-feltűnő, el-el mosódó ideálok a keresztyén magyarság lelkében és hosszú időnek kell el-mulnia, míg beedződnek, beidegződnek az élet súlyos gondjaitól meggyötört emberi szívekbe. De hogy annak előbb utobb meg kell történnie abban senkisémet kétkedhetik. Meg kell tör-ténnie, át kell plántáldoznia ennek a két főn-séges eszmenek a magyarság lelkebe, bizonyo-san mert azon mulik a nemzet sorsa és jö-veendő fenmaradása. Ha nem dolgozunk a köz-érdekében több önzetienség, el és nagyobb szor-galommal, ha nem hatja át minden cseleke-detünket az izzó hazafiság és áldozatrakés elszántság: akkor Magyarország a múlté és a Trianonban mindörökké eltemették...

A szénmizéria oka. A városi tanács tegnapi ülésén dr. Köcsy Sándor tb. tiszti fő-ügyész szóváltette a szénszállítások megaka-dását, s a világítási vállalat kritikus helyzetét. Ha a villamosáramot ad a közüzemek számára, akkor nem tud adni sem gázt, sem vizet. Ha van víz, akkor nincs gáz és megfordítva. Csóka Sámuel h. polgármester a felszólalással kap-csolatban kijelentette, hogy behatóan érdeklő-dött a szénhiány okai felől, s azt a felvilágo-sítást kapta, hogy a bányák produkciója na-gyzen megcsappant, mert a tót nemzetiségű bányamunkások tömegesen hagyták ott ta-vaszra a bányákat. Ő mint főispán-helyettes érintkezésbe lépett a szénkormánybiztossággal, s azt az ígéretet kapta, hogy a szénszállítás terén rövidesen, talán már a jövő héten, ja-vulás fog beállni.

Kínai misszionáriusnő előadása Debrecenben. Szeretettel hívjuk fel az érdeklődők figyelmét arra, hogy Vásel Matild német származású kínai misszionárius nő, ki tizenkét és fél esztendeig munkálkodott Kinában, folyó hó 16-án városunkba érkezik s aznap este 7 és 8 óra között a Kollegiumi Oratóriumban, másnap pedig délután 6 órakor a Kossuth-utcai templomban ismertetni fogja misszionáriusi munkáját. Tolmácsa Misley Sándorné lesz. Kérjük a közönséget, minél számosabban érdeklődjének a pogányok közötti munka ismertetése iránt. Megjegyezzük még azt, hogy a vasárnap dél-utáni előadást megelőzőleg 5 órakor Isten-tisztelet lesz a Kossuth-utcai templomban, tehát az érdeklődők jól tesszik, ha már ezen is megjelennek, nehogy késve jöjjenek az elő-adásra.

Gazdát cserélt az MTL. Budapestről je-lentik, hogy a kormány a kisgazdapárt állás-foglalása következtében eladja a Magyar Tá-virati Irodát. Hír szerint az iroda vezetője: Kozma Miklós örnagy több barátjával, köztük Eckhardt Tibor sajtófőnökkel fogja a MTL. vál-lalatát átvenni. Ertesülésünk szerint Eckhardt Tibor, a miniszterelnökségi sajtóiroda vezetője benyújtotta állásáról való lemondását. Eckhardt távozása befejezett dolog.

Ismeretterjesztő előadás. A katolikus népszövetség a háboru kitörése óta szünetelő vetített előadásait újra megkezdi. E célból ve-tített gépet semmi költséget nem kimélve rend-behozatta és a modern követelményeknek meg-felelően újja alakíttatta. Vasárnapokon és később közlendő hétköznapokon fognak az elő-adások megtartani igen mérsékelt belépődij mellett. Első előadás előreláthatólag folyó hó 17-én (vasárnap) este 7 órakor a kath. főgim-názium tornacsarnokában, melynek műsorát va-sárnapon számunkban közöljük. A népszövetség tagjai és barátai, akik a tanulságos és szívet-lelket nemesítő előadásokban gyönyörködni tud-nak, remélhetőleg most is éppoly szívesen fog-ják azokat látni, mint a múltban.

A szabadkőműves páholyok ellen foglalt állást Szabolcs vármegye közgyűlése is, csatlakozván Moson vármegye határozatához, mellyel tiltakozik a nemzetrontó szabadkőműves páholyoknak külföldi segítséggel való föltá-masztása ellen. — És nálunk? Debrecenben a vakoló vitézek és ragadékaik uralkodnak a városi közgyűlési teremben.

Selyemtenyészők ingyen kapnak ep-r-fát. Azon selyemtenyészők, kik saját udvaruk, vagy kertjükben eperfát akarnak ültetni, ingyen kaphatnak 5 darabot, melyeknek átvétele végett még a mai nap jelenjenek meg: Homokkert, Gróf Tisza István utca 4 szám alatt. M. kir. selyemtenyészési felügyelőség.

Új iparengevények. A városi tanács a következő debreceni lakosoknak adott iparen-gedélyt: Szász Lajos posztóipar folytatásra 200, Csontos László terménykereskedés ható-sági engedély után 500, Horváth Ferenc ko-vácsipar 200, Szabó Lajos kerékgyártó ipar 100, Budai Károlyné fuvarosipar 300 korona ipardíjak lefizetése mellett.

Dr. Varga Lajos vasárnapi előadása

Dr. Varga Lajos ügyvéd előadását, melyet a keresztyén Nemzeti Liga és az Arany János társaság által közösen rendezett irodalmi dél-előttök sorozatában f. hó 17-én vasárnap d. e. 11 órakor a vármegyeháza dísztermében fog megtartani, nagy érdeklődés előzi meg. Ez indokolt is, mert azok a közigazgatási és pénzügyi reformok, melyekről beszélni fog, égetően szükségesek volnának és soha jobban, mint ma, mikor Csonkamagyarország külö-nösen pénzügyileg nagyon szomorú helyzetben van. Ha dr. Varga reformterveit hamarosan meg lehetne valósítani, el nem képzelhető hasznát látná az állam és a társadalom. Dr. Varga nem beszél frázisokban, ellenben minden szava elárulja az erősen gyakorlatias mestert. Ajánlatos jegyekről idejében gondoskodni. Jegyek Csáthy- és Antalffy könyvkereskedés-ben kaphatók.

A hatósági lisztfajták újabb megállapítása

A 2442—1921 M. E. számú kormány-rendelet kimondta, hogy a 75 kg-os fajsúlyu búzát közfogyasztás céljaira 80 százalékra kell kiörölni és ebből csak 30 százalék egységes fehérísliztet és 50 százalék egységes kenyér-liztet szabad előállítani. Buzából, rozsból és kétszeresből takarmánylisztet előállítani tilos. A 62 kgr-os fajsúlyu árpából 12 százalék lisztet kell kiörölni. Ez is nyomatékosan csak a közfogyasztás céljaira feldolgozott árpára vonatkozik. A kormány az egyes fehér lisztnek a közvetlen fogyasztást szolgáló forgalmon ki-vüli árát mm-ként 1600 koronában állapította meg. Egyébként az örleményekre vonatkozó kormányrendeletek nem érintett rendelkezései érvényben maradnak. A rendelet a Budapesti Közlöny április hó 10-iki 76-dik számában je-lent meg.

Bernolák Nándor gyásza. Budapestről jelentik, hogy ott Bernolák Nándor 5 éves Klárka leánya súlyos betegség után meghalt. Pénteken délután temetik el a Farkasréti te-metőbe.

Levél a Szerkesztőhöz. Tekintetes Szerkesztőség! B. lapjuk mai számában nevem-mel kapcsolatosan a ref. egyház közgyűléséről megjelent tudósításukhoz legyen szabad közöl-nöm, hogy én — amint azt felszólalásom elején nagyon is hangsúlyoztam —, távolról sem azért elleneztem a kérdéses telkeknek a Déry-féle muzeum céljára való átengedését, mintha ez országos hírű és megbecsülhetetlen értékű mu-zeum városunkban való elhelyezését ellenezném, hanem — mint a közgyűlésen ki is fejtettem —, a kédes hazhelyeket az évszázados multu s országosan ismert ref. Nagytemplom és Collé-gium kö-elében, egy tisztán kávinista célt szol-gáló kulturintézmény hajlékú! óhajtottam re-serválni. Megjegyzem, hogy nézetemmel csupán a közgyűlésen állottam és állok egyedül. Ki-váló tisztelettel: Bakóczy Gábor.

Megalakult a „Hortobágyvidéki” méhészeti rész-vénytársaság. A többtermelés talpraállításának egyik nevezetes tényezőjét karolta fel egy elsőrendű szakem-berekből álló érdekeltség, midőn megalapította a „Hor-tobágyvidéki Méhészeti Részvénytársaság” (élmilíó alapítókéval. Nemzeti kincsházunk egy hatalmas fak-torát állította a társaság a felépítés s. olgatalába, mely célul tűzte ki egy nagyobb szabású méhes létesítéssel a méhészet széleskörű támogatását, partolását és ter-jesztését. Úgykörében irányadó lesz a magyar nemzeti érdek elősegítése, méz és egyéb méhészeti termékek külföldre való exportja által, továbbá a legjobban be-vált kaptárak, mülép és egyéb eszközök gyártása é: eadása. Az alakuló közgyűlésen megválasztattak: el-nökké Kratochwill Károly tabornok korletparancsnok, igazgatósági tagok Szonjas Gusztáv főispán, dr Nagy Géza örnagy hadbíró, Kemptner Ernő jószágigazgató, dr Balogh János orvos, Debrecen sz. kir. város egy kiküldöttje Huszár Miklós ügyvezető igazgató, felügyelő bizottság dr. Gergics Károly kir. ügyész, Fancsovits Mátyás földbírtokos, Sebestyén Béla igazgató tanító. Részvények még jegyezhetők a következő igazgatósági tagoknál: dr. Balogh János Rakóczy-u. 10, Kemptner Ernő Hunyadi-utca 24, Huszár Miklós Apafy-u. 22. Egy részvény ára 1000 korona.

Az oláhok kegyetlenül üldözik a ma-gyarokat. Békéscsabaról jelentik: Arad városát újabb izgalomban tartja egy hallatlan eset. Az oláh rendőrség vasárnapra virradó éjjel össze-fogdosott 200 magyar diákot, akiket azzal vá-dolnak, hogy az ott tartózkodó Miklós oláh herceget megakarták gyilkolni. A felbérlet ta-nuk terhelően vallanak a diákokra.

A gyújtószeradó ma, 15-én életbelép. A készletek bejelentése kötelező.

Tűz a Vénkertben. Tegnap este ke-véssel 9 óra előtt tüzet jelentettek a tűzoltó-laktanyának, mely azonnal teljes felszereléssel vonult ki a Vénkertbe, hol *Kerékgyártó István* 15. szám alatti házában tetőzete gyuladt ki. A tüzet két órai megfeszített munka után sikerült derék tűzoltóinknak lokalizálni, de a kár így is meghaladja a 30 ezer koronát.

Szovát ellentáll. A legutóbbi minisz-teri rendelet értelmében a földhaszonbérleteket fel lehetett emelni. Ennek a rendeletnek értel-mében Debrecen város is felemelte a szováti városi földek haszonbér összegét. Am Szovát község érdekelt gazdái nem hajlandók a fel-emelt haszonbér összegét megfizetni. A tegnapi tanácsülésen foglalkozott Debrecen város ta-nácsa a szováti földek ügyével és úgy döntött, hogy felhívja Szovát község előljáróságát, hogy 15 ezer koronára felemelt haszonbér ösz-szeget mielőbb hajtsa be a gazdákon.

Adományok Fenyus Zoltán mülábara. Fenyus Zoltánnak, a nyírbátori vasut áldozá-tának két mülábara tegnap a következő ado-mányok érkeztek hozzánk: S. I. 100 kor, N. N. 1921. aug. 29-iki adománya a Fehér Újság utján 50, K. B. 50 kor. összesen 200 korona. Eddigi gyűjtésünk 1929 korona.

A lovaregylet alapszabályai. A debre-ceni Lovaregylet a városi tanács elé terjesz-tette alapszabályait és kérte, hogy az egyletbe a városi tanács a magi részéről hivatalból egy tagot delegáljon. A tanács Csóka Sámuel h. polgármestert jelölte ki tagul. Csóka Sámuel most bejelentette a tanácsülésen, hogy a lovar egylet alapszabályait jóváhagyás végett felter-jesztette a belügyminiszterhez.

— **A máv. pálaudvar telek értékdója.** A városi tanács csütörtöki ülésén szóba került, hogy a város 23 holdnyi telket adott a pálya-udvar céljaira a máv-nak. Ez a 23 holdnyi terület ugyan nincsen a máv részére telekkönyvileg jegyezve s így kérdéses, hogy vajon ki részére vetik ki majd a telekérték adót. Hogy ez a kérdés elve tisztázódjék, a tanács kimondotta, hogy míg a telekkönyvelés meg nem történik, tekintve azt, hogy a 23 holdnyi telket 1895. óta a máv használja, így egyedül csak a máv-ra vethető ki ez a telkek után a telekérték adó.

— **Öngyilkos gazdász.** Tegnap a kora reggeli órákban a debreceni gazdászok egyik legszimpatikusabb alakja *Szilágyi Tibor*, Szilágyi István dúsgazdag baracsi földbirtokos 22 éves fia, Barna-utca 15. szám alatti lakásán mellbelőtte magát és meghalt.

— **Repülőposta járatot rendeztek be** Budapest és Miskolc között. Az első postai repülőgép szombaton tette meg a légi utat. — Hát Debrecenre mikor kerül a sor?

— **Árverési tűznek ki a városi földekre.** A kőszilységi 342 holdas városi birtokra a bérleti szerződés ez évben lejárván, annak bérbeadására versenytárgyalást fognak kitűzni. A tanácsülésen tegnap délelőtt előkerült a birtok bérbeadásának ügye és úgy döntött a városi tanács, hogy a nevezett birtok bérbeadásakor az új bérlelővel 10 évre egy alternatív szerződés kötéssék házipénzesi kötelezettséggel együtt.

— **Padok a fasorban.** A napokban megírtuk, hogy a Vas- és Rézbutorgyár a város egyes sétányain padokat akar felállítani. A múlt tanácsülésen foglalkoztak már ezzel az ügygel és úgy határozott a tanács, hogy az illető referens tanácsnok kezdje meg a tárgyalásokat a Vas- és Rézbutorgyár igazgatóságával. Ennek eredménye képen aztán tegnap bejelentette dr. *Toth Emil* tb. tanácsnok a tanácsülésen, hogy a város a gyárral már megkötötte a szerződést. A szerződésben a Vas- és Rézbutorgyár 10 évre biztosítani kívánja a felállításának jogát és a padok használatát. Ezzel szemben hajlandó ez évben 30 padot, a jövő évben 100 padot felállítani úgy, hogy 4 év alatt 300 padot akar elhelyezni a város egyes sétányain. Kérte még a Rézbutorgyár a tanácsot, hogy a padok lerögzítéséhez szükséges cölöpöket bocsássonak megfelelő árban rendelkezésére. A tanács a Vas- és Rézbutorgyár ajánlatát elfogadta. Így a padok egyrésze május végére már fel is lesz állítva.

— **A ref. főgimnázium mozgóképfilm-előadása.** Folyó hó 16., 17-én, szombaton és vasárnap Csepreghy népszínműve: *A piros bugyellár* kerül előadásra nagy kiegészítő műsorral. Előadások kezdete szombaton 3, fél 5, fél 7, vasárnap 3 és 5 órák. Ajánljuk az ifjúság figyelmébe. *Csak tanulók látogathatják.*

— **A hentes iparosok felhívtnak,** hogy folyó hó 15-én, pénteken az ipartestület helyiségeiben tartandó rendkívüli szakosztály ülésre, melyen minden tag megjelenése feltétlen szükséges, saját érdekében okvetlen megjelenni sziveskedjenek. *Szűcs Béla* szakoszt. elnök.

Általános lett az angol sztrájk

London, április 14. A mozdonyvezetők és fűtők, akik nemrégben független egyesületet alakítottak, elhatározták, hogy pénteken ők is beszüntetik a munkát.

Rose nyelviskola

Széchenyi-utca 42. sz.

SZÍNHÁZ.

— **Bodán Margit budapesti vendégszereplése.** Megírtuk annak idején, hogy *Bodán Margit* a múlt héten Budapestre utazott vendégszerepleni. A művésznőnek Budapesten osztatlan nagy sikerei voltak. Bodán Margit szerdán délután már vissza is érkezett vendégszereplő utjáról és a „Hajdúföld” munkatársa előtt a következőkben nyilatkozott.

— **A Buda-Temesvári színházról vendégszereplésre meghívást kaptam.** Ennek a meghívásnak annyival is inkább igyekeztem eleget tenni, minthogy ezzel kapcsolatosan szóba kerülhetett esetleges elszereződésem. Budapest a Cigányszerelemben és a Gyimesivadvirágokban léptem fel. Mind a két előadás alkalmával, mint azt már a Magyarország meg is írta, őszinte nagy sikerem volt.

A második este *Bihary Sándorral* a Városi színház művészeivel léptem fel. Mindkét előadás alkalmával nagyon kedvesen fogadott a közönség. Sőt sok tapsot is kaptam.

— **Elszerződik a művésznő Pestre?** — kérdezte munkatársunk.

— **Erre vonatkozólag** — mondotta — még időszertlenül volna nyilatkoznom.

Most megköszöntök az intervjút és távoztunk. A művésznővel — egy hírlík — erősen tárgyalt *Sebestyén Géza*, a Buda-Temesvári színház igazgatója.

— **Trilby.** *Pott r* 4 felvonásos erősen mesztérkelt könyvdramáját újította föl a Csokonai-Színház szerda esti előadásában. A darabról már sokat és sokszor írtunk más alkalmakkor, most csak az előadásra kívánunk annyit megjegyezni, hogy sok-sok kívánni valót hagyott maga után és messze elmaradt a Csokonai-Színház megszokott nivója mögött. A szereplők erőltetve, noztan, fáradtan játszottak, Szendrő pedig egyenesen rosszul fogta fel feladatát, amikor *Potter Svengáli*jából, a mindenekelőtt szerelmes pénzvárnauzikusból egy rémregénybe való torz szörnyeteget alakított. A gyöngye előadást *Bodán Margit* éneke mentette meg a teljes sikertelenségtől.

— **A legelterjedtebb és legjobb** színházi hetilap a *Családi Kör*, minden vasárnap megjelenik és mindenütt 5 K-ért kapható.

Színházak és mozgászházak közleményei

Pénteken B. bérletben kerül színi- **Kurucz Feja Dávid.**

— **Vörösbegy** (Starfilm). Kitérő alakítást nyújtanak *Lóth Ilka* és *Csontos Gyula* a *Vörösbegy* című 6 felvonásos kalandor drámában. Bemutatja az Apollo.

— **Filmkirálynő** dráma 5 felvonásban a főszerepben *Fabienne Fabrège*, Bemutatja az Uránia.

Apró hirdetések.

Kerítésfonatok
huzal szeg,
metsző olló,
napl áron kaphatók
Sesztina Lajos
vasútiútban.

Aranyat

mindenféle ezüstöt brilliánsot, gyöngyöt vesz — *Steiner Mihály* Hatvan-u. 2 szám. I. emelet.

6 os dobtengely
rész csapágyakkal eladó.
Csepélt vállalok Ébert,
Vargakert K. Tóth-utca 5.

Rikrancok
felvételnek fix fizetéssel és jutalekkel
a kiadóhivatalunkban

Eladó

Mester-utca végén, a sorompó mellett egy kis ház földel-együtt a házba azonnal be lehet költözni jószágok tartására nagyon alkalmas. Értekezhet a *Gazdák Bankja*, *Kossuth-utca 17.*

Koros Sándor
főrti-szabó *Batthyány Piac-u. 60.*
haját készítettől olgáns fertő
ötletnyök kaphatók

Női kalap
készítést jutány san vállalatok. Kígyó-u. 20.

KALAPOK JAVÍTÁSÁT

szakszertlen eszközzel

M. Nagy Mihály
kalapos mester. DEBRECEN Péterfia-u. 8.
Kész kalapokban nagy választék.

Lapkihordó asszonyok

felvétetnek lapunk kiadóhivatalában
Piacz-utca 59. szám alatt

Tűzifát

vagontételekben valamint ölenként is azonnal szállít
Polyánszky fakereskedő
Telefon 182. Szoboszlaj-ut 1. Telefon 181.

Bélyegzőgyár
és vésszörintézet
P. ULÓ 1.
Batthyányi-utca 22.
Telefon 1365.

Forgács István
műorás
Bádagos-u.

Kováry és Altmann
szűsők, piac 42. Pannónia épület. Bármilyen szakmába vágó munkákat pontosan és jutányosan készítenek.

Maga hamis Benedikt Jenő
fogért, aranyért, brilliánsért a legmagasabb napi árat kaphatja
ujjonnan berendezett aranyműves és ékszerész üzletében Piac 72.

— **Dollármenyasszony** kalandor történet 5 felvonásban főszereplő *Henriette Bonnard*, az olasz filmgégyártás remeke az Aranybika moziban.

— **Előzetes jelentés.** Hétfőn A négy ördög diszeloádása, a legnagyobb cirkuszdráma 6 felvonásban az Apollóban.

HATÓSÁGILAG TÁMOGATOTT

NÉPRUHÁZATI CZIKKEK

KIÁRUSÍTÁSA SIMONFF U. 2.

(városi bérház, volt lisztiroda helyiségben.)

KIÁRUSÍTÁSRA KERÜLNEK:

Munkás bakkancsek,
Női és gyermekcipők,
Füstlán, stux bricsesz és pantalló nadrágok,
Férfi és női fehérmeltek,
Kanavászok, zophirek,
Férfi ruha fustlán és zeig szövetek

A LEGOLCSÓBB ÁRAK MELLETT.

SPORT.

— **A fegyelmi bizottság ülése.** A kerület fegyelmi bizottsága tegnap ülésén a DKASE II.—DMTK II. működésén kiállított játékosok fegyelmi ügyét tárgyalta. Rottmann DMTK-játékost megintette, Fischer Sándor DKASE-játékost pedig durva játéka miatt 1 hónapra, május 13-ig tiltotta el a nyilvános szerepléstől.

— **Bíróküldés.** A vasárnapi bajnoki mérkőzések vezetésére a bíróküldő bizottság a következő bírókat küldte ki: DEAC—DVSC (fővárosi bíró.) Határbírák: Pauló István, Schusitzky Béla. Szolnoki MTE—DMTK Szabó Kálmán. Nyiregyháza, NYTVE—DTE Káldy Zsigmond. Mándok. Engel László.

— **A DMTK óvása.** A DMTK megövtta a DEAC ellen 1:0-ra elvesztett mérkőzését. A DMTK azt állítja, hogy a közönség körében valaki sipolt, mire a DMTK játékosai megállottak s ezalatt érte el a DEAC a gólját. Az óvással a jövő szerdán fog foglalkozni az intézőbizottság. A logikus és józan felfogás szerint az óvásnak nem lehet helyet adni, mert ha még így is történt volna a dolog, veszedelmes precedens állhatna elő.

— **Visszalép a Nyomdász S. Club a bajnokságtól.** Ertesülésünk szerint a DNYSC visszalép a bajnokságtól. Vasárnap már nem is játszik a Kisvárdai SE. ellen.

— **Megintett egyesület.** Az intézőbizottság a Kisvárdai SE. csapatát, mivel Nyiregyházaon levonult a pályáról, az enyhítő körülmények figyelembevételével megintette. A reudes büntetés az lett volna, hogy a csapat játékosait négyes turnusokban hosszabb időre letiltsák a pályáról.

— **Ákik a lapokban bármilyen hirdetni akarnak**

eladó ingatlanok, ingóságokat, keresleteket, kereskedelmi és ipari hirdetéseket stb. Felülnök, reklámrajzokkal (kliséekkel) ellátva azok részére a hirdetést igen jutányos árban elkészíti, reklámrajzokkal (kliséekkel) ellátja és elhelyezi

BÁRMELY HELYI LAPBAN, VAGY VIDÉRI VA. V FŐVÁROSI LAPOKBAN IS
a **NAGY LAJOS** hirdető rodaja Veres utca 9 szám. Alapítáloít 19 0 ban, Fennáll 21 év óta — Hivatalos órák állandóan egész nap, reggeltől-estig!